Lietas Nr.C29287118
Lietas arhīva Nr. C-0894-19/16
ECLI:LV:RLPT:2019:0110.C29287118.4.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīga, 2019.gada 11.februārī

Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesa
tiesnese Velga Gailīte
izskatīja rakstveida procesā civillietu akciju sabiedrības "Pilsētas zemes dienests" prasībā vienkāršotajā procedūrā pret sabiedrību ar ierobežotu atbildību "Rīgas namu pārvaldnieks" par naudas piedziņu.

Aprakstošā daļa

Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesā 2018.gada 22.martā AS "Pilsētas zemes dienests" cēlusi prasību pret SIA "Rīgas namu pārvaldnieks", kā ēkas Rīgā, Emmas ielā 5, pārvaldnieku, par zemes nomas maksas parāda par laika periodu no 2018.gada 1.janvāra līdz 2018.gada 28.februārim 378,89 EUR un PVN (21%) 79,57 EUR, kopā 458,45 EUR, noteikt prasītājai tiesības saņemt likumiskos procentus no piedzītās summas par laiku līdz sprieduma izpildei, kā arī lemt par tiesāšanās izdevumu piedziņu no atbildētāja par labu prasītājam.

Pamatojoties uz likuma "Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju" 50.panta pirmās daļas 3.punktu, 54.pantu, likuma "Par zemes reformu Latvijas Republikas pilsētās" 4.panta piekto daļu, 12.panta otro prim daļu, Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 6.panta otrās daļas 4.punktu, 11.panta pirmo daļu, 17.^{4} panta ceturtās daļas 3.punktu un Civillikuma 1838., 2141. un 2142. pantu.

Tiesā 2018.gada 3.maijā ir saņemti atbildētāja paskaidrojumi, kuros norādīts, ka prasību neatzīst un lūdz to noraidīt. Starp pusēm nav spēkā esoša tiesiska darījuma (spēkā esoša zemes piespiedu nomas līguma), no kura atbildētājam būtu kādi pienākumi, tai skaitā pienākums maksāt prasītājam zemes nomas maksu. Starp prasītāju un atbildētāju 22.12.2014. noslēgtā zemes piespiedu nomas līguma Nr.7.4-1/1165/2014 par prasītājam piederošā Zemesgabala nomu termiņš ir beidzies 31.12.2017. un no tā izrietošās saistības pret prasītāju ir pilnībā izpildītas. Atbildētājs vērš uzmanību, ka ceļot prasību tikai par zemes nomas maksas parāda piedziņu un tikai par 2018.gada diviem mēnešiem, prasītājs izvairās no valsts nodevas samaksas pilnā apmērā, kāda tā būtu samaksājama valsts budžetā, ja būtu izteikts prasījums par zemes nomas līguma būtisko sastāvdaļu noteikšanu un zemes nomas līguma noslēgšanu.

Lietas dalībnieki nav lūguši lietas izskatīšanu tiesas sēdē, kā arī tiesa neuzskatīja par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē, līdz ar to, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 250.^{25}panta pirmo daļu, tiesa civillietu izskata rakstveida procesā, par ko lietas dalībniekiem ir savlaicīgi paziņots, nosūtot paziņojumu prasītājam un atbildētājam.

2018.gada 13.decembrī Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesā saņemti atbildētāja papildus paskaidrojumi un lūgums par pierādījumu pievienošanu, kuros norāda, ka 2018.gada 13.jūlijā starp pusēm noslēgta vienošanās Nr.7.1-1/677/2018 par zemes nomas maksas par laika periodu no 2018.gada 1.janvāra līdz 2018.gada 31.decembrim samaksas kārtību, nosakot, ka atbildētājs dzīvojamās mājas dzīvokļu īpašniekiem, par nomājamā zemes gabala lietošanu 2018.gadā veido uzkrājumu zemes nomas maksai, aprēķinot zemes nomas maksu 5 % apmērā no nomājamā zemesgabala kadastrālās vērtības. Kā arī noteikts, ka starp pusēm nav panākta vienošanās par zemes piespiedu nomas līguma būtiskajām sastāvdaļām par periodu no 2018.gada 1.janvāra un starp pusēm pastāv atšķirīgs viedoklis par PVN piemērošanu zemes nomas maksājumiem. Tāpat puses vienojušās, ka laikā kamēr jautājums nav noregulēts, atbildētāja iekasētos uzkrājumus zemes nomas maksai, samaksā prasītājai tādā apmērā, kādā tie iepriekšējā ceturksnī iekasēti no dzīvojamās mājas dzīvokļu īpašniekiem. Atbildētājs Vienošanos pilda, un 2018.gada 17.augustā un 2018.gada 15.novembrī veikti maksājumi Nr.18-6771 un Nr.18-6772 par 2018.gada faktiski iekasētās zemes nomas maksu 1383,01 EUR apmērā pārskaitīšanu prasītājai. Atbildētājs lūdz noraidīt prasību pilnā apmērā.

2019.gada 4.janvārī Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesā saņemti prasītāja paskaidrojumi, kuros prasītājs norāda, ka 2018.gada 13.jūlijā noslēgtā vienošanās Nr.7.1-1/677/2018 ir pagaidu noregulējums attiecībā uz maksājumu veikšanu līdz strīdus atrisināšanai. Kā arī tajā norādīts, ka starp pusēm nav panākta vienošanās par zemes nomas maksas apmēru un PVN aprēķināšanas kārtību. Secīgi starp pusēm nav panākta vienošanās par zemes piespiedu nomas līguma būtiskajām sastāvdaļām un pusēm ir atšķirīgs viedoklis attiecībā uz nomas maksas aplikšanu ar pievienotās vērtības nodokli. Prasītājs ir saņēmis no atbildētāja faktiski iekasēto zemes nomas maksu 2018.gada 1.pusgadā 915,78 *euro* un faktiski iekasēto zemes nomas maksu 2018.gada 3.ceturksnī 467,23 *euro*. Lietā nav pierādījumu, ka prasītāja prasība būtu apmierināta par 5% apmērā no zemes kadastrālās vērtības, jo tad par 2018.gada 1.pusgadu būtu jāmaksā 968,62 *euro* (neieskaitot PVN) un par 2018.gada 3.ceturksni – 492,34 *euro*. Prasītājs uztur prasību, norādot to, ka tā ir pamatota un apmierināma.

2019.gada 4.janvārī tiesā saņemti prasītāja prasības pieteikuma grozījumi. Ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas tiesnese s 2019.gada 10.janvāra lēmumu prasības pieteikuma grozījumus atteikts pieņemt.

2019.gada 10.janvārī civillietā tika pasludināts saīsināts spriedums.

2019.gada 15.janvārī tiesā saņemts prasītāja iesniegtais pilna sprieduma sastādīšanas lūgums.

Motīvu daļa

Pārbaudījusi un izvērtējusi lietas materiālus, tiesa secina, ka prasība ir noraidāma pilnā apmērā.

Lietā nodibināts un par to nav strīda, ka uz prasītājam piederoša zemes gabala Emmas ielā 9, Rīga, kadastra Nr.0100 112 0027, atrodas daudzdzīvokļu dzīvojamā māja Emmas ielā 5, Rīga, kuras uzturēšanai un apsaimniekošanai ir funkcionāli piesaistīta daļa prasītājam piederošais zemesgabals 1806 m^2 platībā.

Zemes īpašuma ar kadastra Nr.0100 117 0085 kadastrālā vērtība 2018.gadā noteikta 39066,00 *euro*.

Prasības pieteikumam ir pievienots 2014.gada 23.decembra Zemes piespiedu nomas līgums Nr.7.4-1/1165/2014, no kura izriet, ka līgums un no tā izrietošās saistības ir attiecināmas uz prasītāju un atbildētāju no līguma parakstīšanas dienas un ir spēkā līdz to pilnīgai izpildei par periodu no 2015.gada 1.janvāra līdz 2017.gada 31.decembrim vai līdz brīdim, kad atbildētājs zaudē dzīvojamās mājas pārvaldīšanas tiesības.

No prasības pieteikumā norādītā izriet, ka pēc 2018.gada 1.janvāra prasītājam nav izdevies vienoties ar atbildētāju par zemes nomas līguma noslēgšanu rakstveidā.

Prasība cita starpā pamatota ar Civillikuma 2141.pantu, kas noteic, ka nomniekam un īrniekam jāsamaksā nomas un īres maksa līgumā noteiktos termiņos [..], un ar Civillikuma 2142.pantu, kas noteic, ja līgumā nav noteikti maksas termiņi, tad nomniekam vai īrniekam jāmaksā nomas vai īres maksa tikai pēc lietošanas laika notecējuma, bet, ja līgums noslēgts uz gadu vai ilgāku laiku, tad minētā maksa samaksājama par katru pusgadu uz priekšu.

No prasības pieteikumā norādītā un tajā ietvertā prasības summas aprēķina konstatējams, ka zemes nomas maksas parāds aprēķināts par periodu no 2018.gada 1.janvāra līdz 2018.gada 28.februārim un zemes nomas maksa aprēķināta 6% apmērā no zemes kadastrālās vērtības gadā (39066,00 *euro)* dzīvojamai mājai funkcionāli nepieciešamā zemes gabala platība 1806 m^2. Līdz ar to prasītājs aprēķinājis zemes nomas maksas parādu par iepriekšminēto periodu 378,89 *euro* un pievienotās vērtības nodokli (PVN) 21 % - 79,57 *euro*, kopā parāds 458,45 *euro*.

No papildus iesniegtajiem pierādījumiem, kuri pievienoti lietai, konstatējams, ka 2018.gada 13.jūlijā starp prasītāju un atbildētāju noslēgta vienošanās Nr.7.1-1/677/2018 par zemes nomas maksas par periodu no 2018.gada 1.janvāra līdz 2018.gada 31.decembrim samaksas kārtību, kas noteic, ka atbildētājs dzīvojamās mājas Emmas ielā 5; 7, Rīga dzīvokļu īpašniekiem par nomājamā zemesgabala lietošanu 2018.gadā veido uzkrājumu zemes nomas maksai, aprēķinot zemes nomas maksu 5 % apmērā no nomājamā zemesgabala kadastrālās vērtības.

Lietas materiāliem ir pievienots atbildētāja iesniegtais 2018.gada 17.augusta maksājuma dokuments Nr.18-6771, kas apstiprina zemes nomas samaksu 915,78 *euro* apmērā par 2018.gada 1.pusgadu pēc 13.07.2018. vienošanās Nr.7.1-1/677/2018, par Emmas ielā 5, Rīgā. Kā arī pievienots 2018.gada 15.novembra maksājuma dokuments Nr.18-6772, kas apstiprina zemes nomas samaksu 467,23 *euro* apmērā par 2018.gada 3.ceturksni pēc 13.07.2018. vienošanās Nr.7.1-1/677/2018, par Emmas ielā 5, Rīgā.

Saskaņā ar Civillikuma 1838.pantu, ka samaksa izdarīta, jāpierāda tam, kas to apgalvo.

Civillikuma 1811.pants noteic, ka katra saistību tiesība izbeidzas pati no sevis, kad izpildīta tai atbilstošā parādnieka saistība, t.i., nolīdzinot parādu. Ja saistības tiesības priekšmets ir nauda, tad saistību izpilda ar samaksu.

Tiesa atzīst, ka samaksa veikta pēc prasības celšanas tiesā un no maksājuma mērķa izriet, ka zemes noma maksāta par 2018.gada 1.pusgadu un 3.ceturksni, tātad arī par prasības pieteikumā norādīto periodu.

Tādējādi secināms, ka prasības pieteikumā norādītais parāds ir samaksāts pilnībā un prasītājam vairs nebija pamata celtās prasības uzturēšanai, taču prasītājs nav atbilstoši Civilprocesa likuma 233.panta 4.punktā noteiktajam atsaucis prasību un nav lūdzis izbeigt tiesvedību lietā sakarā ar prasības atsaukšanu, līdz ar to nav konstatējams pamats tiesvedības izbeigšanai lietā.

Ievērojot prasības pieteikumā norādīto prasības priekšmetu, saistību tiesības, uz kuru pamata atbildētājam kā parādniekam būtu jāizdara par labu prasītājam kā kreditoram zināma darbība – jāsamaksā parāds, un ievērojot to, ka atbildētājs ir iesniedzis pierādījumus tam, ka pēc prasības celšanas tiesā prasības pieteikumā norādītā kopējā parāda summa 458,45 *euro* apmērā ir samaksāta, tiesa atzīst, ka prasība ir noraidāma, jo vairs nepastāv prasības priekšmets, t.i., parāds ir samaksāts, un piedziņai vairs nav pamata.

Ņemot vērā, ka ir nodibināts pamats prasības noraidīšanai, kā arī ievērojot Eiropas Cilvēktiesību tiesas paustās atziņas attiecībā uz tiesas pienākumu argumentēt spriedumu, kur vienlaikus atzīts, ka ar šo pienākumu nav jāsaprot prasība tiesai detalizēti atbildēt uz jebkuru argumentu (*skat. ECT 1994.gada 19.aprīļa sprieduma „Van de Hurk v. The Netherlands" 61.punkts*), tiesa atzīst par iespējamu nevērtēt pārējos spriedumā neaplūkotos prasītājas un atbildētāja sniegtos argumentus, iebildumus un pierādījumus.

Ievērojot to ka prasība noraidīta, un saskaņā ar Civilprocesa likuma 1., 5., 33., 41., 44., 74.panta sesto daļu, 127.panta pirmo daļu nav pamata piedzīt no atbildētāja par labu prasītājam samaksātos tiesāšanās izdevumus.

Civilprocesa likuma 1.panta pirmā daļa noteic, ka katrai fiziskajai un juridiskajai personai ir tiesības uz savu aizskarto vai apstrīdēto civilo tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu aizsardzību tiesā. Atbilstoši Civilprocesa likuma 127.panta pirmajai daļai personai ir tiesības celt tiesā prasību, lai aizstāvētu savas aizskartās vai apstrīdētās civilās tiesības. Proti, civilprasības pamatā ir prasītāja civilo tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu aizskārums vai apstrīdējums, un attiecīgi persona, pret kuru ceļama prasība, jeb atbildētājs, ir persona, kura ir aizskārusi vai apstrīdējusi prasītāja civilās tiesības vai ar likumu aizsargātās intereses.

Civilprocesa likuma 74.panta sestā daļa noteic, ka pusēm savas tiesības jāizmanto un pienākumi jāizpilda godprātīgi.

No Civilprocesa likuma 41.panta izriet tiesas izdevumu atlīdzināšanas jēga un mērķis – ka izdevumi par tiesvedības procesu ir jāmaksā tam, kurš ir vainojams šo izmaksu radīšanā. Atbildētājam ir jācieš tiesas izdevumi, ja viņš devis iemeslu pamatotas prasības celšanai. Citiem vārdiem, personai, kas cietusi no tiesību aizskāruma, nav jācieš izdevumi, kas radušies šī tiesību aizskāruma novēršanas procesā.

Parasti atbilstoši prasības tiesvedības būtībai atbildētājs lietā būs vainojams prasītāja tiesību aizskārumā. Tomēr ir atsevišķi izņēmuma gadījumi, kad persona, kura ir atbildētāja statusā, nav vainojama prasītāja tiesību aizskārumā, proti, kad persona var iegūt kādu mantisku labumu tikai prasības kārtībā un kad šī labuma iegūšana ir atkarīga vienīgi no paša prasītāja izvēles un rīcības, nevis no atbildētāja (*sk. Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2018.gada 29.janvāra lēmums lietā Nr. SKC-48/2018*).

Prasītājs prasības pieteikumā norādījis, ka līdz 2017.gada 31.decembrim nomas līgums par ēkai funkcionāli nepieciešamā zemes gabala nomu bija noslēgts ar ēkas pārvaldnieku SIA "Rīgas namu pārvaldnieks", savukārt pēc 2018.gada 1.janvāra prasītājam ar atbildētāju nav izdevies vienoties par zemes nomas līguma noslēgšanu rakstveidā.

Atbildētājs rakstiskajos paskaidrojumos vērš tiesas uzmanību uz to, ka 29.12.2017. atbildētājs bija saņēmis prasītāja vēstuli Nr.280840 "Par zemes nomas līgumiem", kurā atbildētājam tika piedāvāts noslēgt zemes nomas līgumus par prasītājam piederošo zemesgabalu, uz kuriem atrodas atbildētāja pārvaldīšanā esošās dzīvojamās mājas, tai skaitā arī dzīvojamā māja Emmas ielā 5, Rīga, nosakot fiksētu zemes nomas maksu, faktiski piedāvājot atstāt spēkā 22.12.2014. zemes piespiedu nomas līgumā noteikto.

No lietas materiāliem pievienotās SIA "Rīgas namu pārvaldnieks" 2018.gada 16.janvāra vēstules Nr.1-2/2709 izriet, ka atbildētājs prasītājam ir sniedzis atbildi uz piedāvājumu noslēgt zemes piespiedu nomas līgumus, norādot, ka tas dzīvojamo māju dzīvokļu īpašnieku vārdā nevar slēgt zemes piespiedu nomas līgumus, kas neatbilst normatīvo aktu prasībām un dzīvojamo māju dzīvokļu īpašnieku interesēm, un piedāvā prasītājam noslēgt zemes piespiedu nomas maksas līgumus, nosakot zemes nomas maksu 2018.gadam 5 % apmērā no attiecīgo zemesgabalu vai to daļu kadastrālās vērtības 2018.gadā, tai skaitā pievienotās vērtības nodoklis atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajai likmei.

Tādējādi tiesa secina, ka atbildētājs nav vainojams prasītāja tiesību aizskārumā, jo tā vietā, lai noslēgtu zemes nomas līgumu ar atbildētāju, par ko puses pēc būtības jau bija vienojušās ārpustiesas kārtībā, jo atbildētājs piekrita noslēgt zemes nomas līgumu, prasītājs tomēr izvēlējās celt tiesā prasību par zemes nomas maksas parādu par periodu no 2018.gada 1.janvāra līdz 2018.gada 28.februārim, t.i., par 59 dienām, izvairoties no valsts nodevas samaksas pilnā apmērā, kādā tā būtu samaksājama valsts budžetā, ja prasītājs būtu papildus izteicis prasījumus par zemes nomas līguma būtisko sastāvdaļu noteikšanu un zemes nomas līguma noslēgšanu.

Ievērojot iepriekš norādīto pamatu prasības noraidīšanai, un atzīstot, ka atbildētājs nav vainojams prasītāja tiesību aizskārumā, tiesa secina, ka situācijā, kad atbildētājs nav aizskāris prasītāja tiesības vai ar likumu aizsargātās intereses un nav devis iemeslu prasītājam prasības celšanai, nav pamata piedzīt no atbildētāja par labu prasītājam tiesāšanās izdevumus.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 93.-97., 193., 194., 250.[25], 250.[27], 415., 440.[2] 440.[3]pantu, tiesa

nosprieda

noraidīt AS "Pilsētas zemes dienests" prasību vienkāršotā procedūrā pret SIA "Rīgas namu pārvaldnieks", kā ēkas Rīgā, Emmas ielā 5, pārvaldnieka, zemes nomas maksas parāda par laika periodu no 2018.gada 1.janvāra līdz 2018.gada 28.februārim.

Pilns spriedums sastādīts un pieejams tiesas kancelejā 2019.gada 11.februārī.

Spriedumu var pārsūdzēt Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijā 20 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, apelācijas sūdzību iesniedzot Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesā, ja pastāv kāds no Civilprocesa likuma 440.[2] pantā noteiktajiem apelācijas tiesvedības ierosināšanas pamatiem.

Tiesnese V.Gailīte